

بسم الله الرحمن الرحيم

آیند پژوهی در صنعت

رشته دکتری مدیریت صنعتی گرایش استراتژی

مؤلفان:

دکتر سلیمان ایران زاده

استاد و عضو هیئت علمی گروه مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

لاله طبیحی اکبری

دانشجوی دکتری، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران

انتشارات فروزش

- سرشناسه: ایرانزاده، سلیمان، ۱۳۳۷
- عنوان و نام پدیدآور: آینده‌پژوهی در صنعت (رشته دکتری مدیریت صنعتی گرایش استراتژی)/مؤلف سلیمان ایرانزاده، لاله طبقچی اکبری.
- مشخصات نشر: تیریز: فروزش، ۱۳۹۸
- مشخصات ماهری: ۱۴۴ ص.
- فروش: انتشارات فروزش، ۱۵۱۱
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۷-۸۰۰-۹
- وضعیت فهرست نویسی: فیا
- موضوع: صنایع -- ایران -- صنعتگری
- موضوع: industries -- Iran -- forecasting
- موضوع: صنعت -- صنعتگری
- موضوع: industries Forecasting
- موضوع: آینده‌پژوهی
- موضوع: learning -- and teaching
- موضوع: صنعت -- تدابیر ایمنی -- مدیریت
- موضوع: industries -- Security measures -- Management
- شناسه افزوده: طبقچی اکبری، لاله، ۵۷
- رده بندی کنگره: ۱۳۹۸ ۹۱۹(الف) HC۴۷۵
- رده بندی دیویی: ۹۵۵/۳۳۸
- شماره کتابشناسی ملی: ۵۶۰۸۷۸۷

نام کتاب:

آینده‌پژوهی در صنعت

رشته دکتری مدیریت صنعتی گرایش استراتژی

مؤلفان:

دکتر سلیمان ایرانزاده

لاله طبقچی اکبری

کد کتاب: ۱۵۱۱

ناشر: انتشارات فروزش

حروفچینی: واحد کامپیوتر انتشارات فروزش

چاپ و صحافی: فروزش

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نویت چاپ: اول ۱۳۹۸

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۷-۸۰۰-۹

قیمت: ۲۸۰۰۰۰ ریال

مقدمه

شناخت روندها و توصیف دقیق آینده و ترسیم آنچه در انتظار جوامع است، مقدمه هرگونه طراحی و برنامه‌ریزی به حساب می‌آید. علوم آینده پژوهی یکی از مهمترین دانش‌های رو به رشد و نشگامی سالهای نخستین قرن ۲۱ است. آینده پژوهی شامل مجموعه تلاش‌هایی است به با جستجوی منابع، الگوها، و عوامل تغییر یا ثبات، به تجسم آینده‌های بالقوه و برنامه‌ریزی برای آنها می‌پردازد. آینده پژوهی بازتاب دهنده چگونگی زایش واقعیت «فردا» از دل تغییر (یا ثبات) «امروز» است. درواقع، پیش بینی آینده یکی از دغدغه‌های همیشگی بشر بوده است. امروزه با پیشرفت دانش، ترکیب علوم گوناگون این امکان را به بشر داده است که با استفاده از دانش، مسیر زندگی آینده را طراحی کند.

آینده پژوهی به عنوان دانش شناخت و شکل دهی به آینده، امروزه جایگاه مهمی در دنیا پیدا کرده و وارد عرصه‌های مختلف زندگی بشر از فرهنگ، سیاست، اقتصاد، اجتماع و... شده است. این دانش نو پدید، با اینکه ریشه در گذشته تاریخ دارد؛ اما سامان جدیدی پیدا کرده و دارای اصول، مبانی، رویکردها و روش‌های خاصی شده است. مهمترین هدف آینده پژوهی ایجاد تصویری از آینده است تا به بهبود آن بیانجامد. یکی از حقوق گذشتگان بر ما، توجه به آراء و برنامه‌های ایشان برای ساختن آینده جامعه است. در عصری که تغییر مداوم و عدم اطمینان از مهم‌ترین ویژگی‌های آن است و کسب و کارها هر روز با مسائل جدید و ناشناخته‌ای از جنس آینده روبه‌رو هستند، چگونه می‌توان برای آینده برنامه‌ریزی کرد.

منظور از آینده در آینده پژوهی، آینده ای نامحدود است. یعنی آینده بطور کامل از پیش تعیین شده نیست. آینده پژوهان با شناسایی حالت های مختلفی که در آینده می توانند رخ دهند برای دستیابی به آینده ای که نیازهای آنان را تامین و برآورده می کند، برنامه ریزی می کنند. در واقع پیش بینی، بخش کوچکی از فعالیتهای آنان را در بر می گیرد و فعالیتهای آنان، بسیار وسیعتر از پیش بینی آینده می باشد. یکی از مهمترین مشکلات برای سازمان های امروزی تحولات پرشتاب پیرامون سازمان و هزینه های ناشی از هماهنگ کردن سازمان با این تغییرات پرشتاب و همچنین داشتن برنامه ریزی بلند مدت برای تحقق اهداف سازمان می باشد. امروزه برنامه ریزی های بلند مدت و استراتژیک سازمان ها بدون استفاده از علم آینده پژوهی دارای کارایی و اثر بخشی لازم نبوده و - وابستگی تمام شرایط ممکن آینده نمی باشد.

این کتاب براساس -رفعال هاء مقطع دکتری مدیریت صنعتی گرایش استراتژی مورد نگارش قرار گرفته است که شامل نه فصل می باشد. فصل اول، به مفاهیم و مبانی آینده پژوهی اختصاص دارد. در موردیکه تاریخچه و مفاهیم اولیه آینده پژوهی در این فصل مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل دوم، نویسنده با مبانی روشهای آینده پژوهی آشنا می شود. در فصل سوم به مباحث مربوط به مبانی آینده پژوهی در ارتباط با سیاست گذاری های علم و فناوری پرداخته ایم. کاربرد سناریو نویسی در بخش صنعت نیز در فصل چهارم ارائه شده است. فصل پنجم نیز به ره نگاشت فناوری اختصاص یافته است. در فصل ششم نیز مباحث مربوط به برنامه ریزی و شناسایی علایم ضعف در صنعت بررسی شده است. در فصل هفتم به بررسی مسائل مهم مطرح در آینده صنعت ایران و جهان پرداخته می شود. فصل هشتم نیز به آینده پژوهی در صنعت ایران در راستای امنیت در تولید محصولات صنعتی اختصاص یافته است. در نهایت، در فصل نهم، شواهدی از آینده پژوهی در جهان مطرح می شود.

در تهیه و تدوین این کتاب از منابع مختلفی استفاده شده است که فهرست آنها در پایان کتاب آمده است. لازم است از زحمات نویسندگان تمامی منابع، تقدیر و تشکر کنیم. همچنین از مدیریت محترم انتشارات فروش که در مراحل مختلف تهیه و نشر این کتاب یاری بی دریغ نموده اند، قدردانی می نمایم.

بدیهی است دانشجویان عزیز و همکاران گرانقدر در دانشگاهها و موسسات مختلف به جهت لطفی که در حق ما دارند، بخشی از فرصت های گرانقدر خود را صرف مطالعه و تشخیص معایب و محاسن این اثر خواهند کرد و با رهنمودهای خود چراغ راهنما خواهند بود.

سعی وافر نموده ایم این کتاب را با کیفیت قابل قبول و مطالب غنی تقدیم کنیم. اما وجود خطا امری بدیهی است و ما مشتاقانه به امید دریافت نظرات سازنده شما چشم به راهیم.

آخرین قدردانی به خانواده های فداکارمان مربوط می شود که با ایجاد محیطی آرام و سرشار از مهربان، از بسیاری از حقوق خود چشم پوشیده اند تا بتوانیم گامی هرچند کوچک به سمت آرزوی جمعه خود برداریم.

دکتر ایمان ایران زاده^۱

لاله طبقاتی لاهیجی^۲

پاییز ۱۴۰۰

^۱ . Iranzadeh@iaut.ac.ir

^۲ . Lalehtabaghchi@gmail.com

فهرست مطالب

۱۳	فصل اول: مفاهیم و مبانی آینده پژوهی
۱۵	۱-۱- مفهوم آینده پژوهی
۱۵	۱-۲- ضرورت آینده پژوهی
۱۶	۱-۳- تاریخچه آینده پژوهی
۲۱	۱-۴- فایده آینده پژوهی
۲۱	۱-۵- آینده پژوهی فرای
۲۲	۱-۶- اهمیت آینده پژوهی
۲۳	۱-۷- پیش فرض های آینده پژوهی
۲۴	۱-۸- رویکردهای آینده پژوهی
۲۵	فصل دوم: مبانی روشهای آینده پژوهی
۲۷	۲-۱- روش های عمده مورد استفاده در آینده پژوهی
۲۷	۲-۱-۱- دیده بانی آینده
۲۸	۲-۱-۲- دلفی
۲۸	۲-۱-۳- روندکاوی
۲۹	۲-۱-۴- تجزیه و تحلیل پیش رانها
۳۰	۲-۱-۵- سناریو پردازی
۳۱	۲-۱-۶- چشم اندازسازی
۳۱	۲-۱-۷- نقشه راه
۳۲	۲-۱-۸- پس نگری
۳۲	۲-۱-۹- مدل سازی
۳۳	۲-۱-۱۰- شبیه سازی

۳۳	۱۱-۱-۲- ترکیب روش های مختلف آینده پژوهی
۳۵	فصل سوم: آینده پژوهی و سیاست گذاری علم و فناوری
۳۷	۱-۳- سیاست گذاری های علم، فناوری و نوآوری
۳۹	۲-۳- سه روایت تاریخی در حوزه سیاست گذاری علم، فناوری و نوآوری
۴۲	۳-۳- آینده پژوهی و ارتباط آن با حوزه سیاست گذاری علم، فناوری و نوآوری
۴۷	فصل چهارم: کاربرد سناریو نویسی در صنعت
۴۹	۱-۴- ریونیو نویسی و علم مدیریت
۵۲	۲-۴- روش های سناریو نویسی
۵۵	۳-۴- روش سناریو نویسی در آینده پژوهی صنایع
۵۵	۱-۳-۴- مبدأ و ریشه ی سناریو نویسی
۵۸	۲-۳-۴- تعریف و هدف سناریوها
۶۳	فصل پنجم: ره نگاشت فناوری
۶۵	۱-۵- تعاریف و مفاهیم و مزایای ره نگاشت فناوری
۶۹	۲-۵- تدوین ره نگاشت فناوری یا تدوین ره نگاشت؟
۷۰	۳-۵- شکل های مختلف تدوین ره نگاشت فناوری
۷۱	۴-۵- اهداف تدوین ره نگاشت فناوری
۷۲	۵-۵- محدودیت های استفاده ره نگاشت فناوری
۷۳	۶-۵- جنبه های جدید تدوین ره نگاشت فناوری
۷۴	۷-۵- پیشرفت های اخیر ره نگاشت فناوری
۷۷	فصل ششم: برنامه ریزی و شناسایی علام ضعف در صنعت
۷۹	۱-۶- صنعت و نقش آن در چرخه اقتصادی
۸۰	۲-۶- عمده علایم ضعف بخش صنعت در ایران
۸۲	۳-۶- راهکاری بهبود عملکرد بخش صنعت
۸۵	۴-۶- نکات چشمگیر در تدوین برنامه ملی توسعه صنعت و تولید

- فصل هفتم: مسائل مهم در آینده صنعت ایران و جهان
- ۸۷
- ۸۹
- ۹۳
- ۹۵
- ۹۷
- ۹۷
- ۹۷
- ۹۸
- ۱۰۰
- ۱۰۱
- ۱۰۳
- ۱۰۵
- ۱۰۶
- ۱۰۷
- ۱۰۸
- ۱۱۱
- ۱۱۳
- ۱۱۴
- ۱۱۵
- ۱۱۸
- ۱۱۹
- ۷-۱- روندهای جهانی بخش صنعت
- ۷-۲- نکات کلیدی برای سیاستگذاری در ایران
- فصل هشتم: آینده پژوهی در صنعت ایران در راستای امنیت در تولید محصولات صنعتی
- ۸-۱- هدف از تشکیل سازمان پژوهش علم و صنعت ایران
- ۸-۲- اهداف سازمان پژوهش علم و صنعت ایران
- ۸-۳- وظایف سازمان پژوهش علم و صنعت ایران
- ۸-۴- جایگاه آینده پژوهی در ایران
- ۸-۵- آینده پژوهی آینده نگرانی فناوری در ایران
- ۸-۶- آینده پژوهی وضعیت نگاه ملی دانش بنیان در ایران
- فصل نهم: شواهدی از آینده پژوهی در جهان
- ۹-۱- انگلستان
- ۹-۲- آلمان
- ۹-۳- فرانسه
- ۹-۴- دانمارک
- ۹-۵- ترکیه
- ۹-۶- سوئد
- ۹-۷- ژاپن
- ۹-۸- چین
- ۹-۹- فنلاند
- ۹-۱۰- استرالیا

منابع

پیوست